

Sevil Gültən

Hamlet İsxanlının şer dünyasına qısa səyahət

Şair Hamlet İsxanlı ilə söhbət etmək istəyirdim ki, şerləri barədə, poeziya barədə. Suallarda yazmışdım. Suallarına cavab alan kimi yazımı başlamaq istəyirdim. Amma.... Rektor Hamlet İsxanlının vaxtı az olduğu üçün söhbətimiz baş tutmadı. Nədənə Hamlet müəllim şəxsən özünə aid olan işlərə az vaxt ayırır. “Ömür yolu bircə andır” deyən şair Hamlet İsxanlı hər şeyə vaxt tapır. Gələcəkdə redaktoru olacağı şer kitabına daxil olan şerləri redaktə etməyə də..., o şerlərdəki ən xırda texniki səhvləri tapmağa da ..., “Xəzər Xəbər” jurnalını və digər kitabları, tərcümələri, jurnalları redaktə etməyə də.. bütün təzə xəbərləri tez bilmək üçün kitabxanaya enib təzə qəzetləri oxumağa vaxt tapır Hamlet müəllim. Ancaq onun şerləri haqda yazacağım məqalə üçün verəcəyim sualları cavablandırmağa vaxt tapa bilmədi... Bəlkə də istəsəydi vaxt ayıra bilərdi. Nədənə mənə elə gəlir ki, Hamlet müəllim şerlərindən söhbət düşəndə sifətində qəribə bir ifadə yaranır. Bu təvazökarlıq hissinin nəticəsidirmi, yoxsa utancaqlıqdır-deyə bilmərəm. Hamlet müəllim poeziya barədə söhbəti başqa vaxta saxlamağı məsləhət gördü. Mən isə yazını elə bu gün, yəni, avqustun 4-də yazmalıydım. Başqalarını bilmirəm, nəinki şer yazanda, hətta məqalə yazanda da mənə ilham pərisi kömək olur. Mənim ilham pərim bu gün gəlmişdi və məndən sadəcə işarə gözləyirdi.

Nəhayət nə edəcəyimi bildim. Əsl şairin sözü elə onun özüdür. Deməli Hamlet müəllimin sözləri, yəni şerləri də onu əvəz edə bilər. Mən yazdığım suallarına cavabı Hamlet İsxanlının “Təzadlar” şer kitabında və “Xəzər Xəbər” də axtarmağı qərara aldım.

1-ci sual: Hamlet İsxanlı özünün şair olduğunu nə vaxt hiss etdi?

Vərəqləyirəm dəfələrlə oxuduğum, hər dəfə oxuyanda yeni nəşə kəşf etdiyim “Təzadlar” və birdən “Uşaqılıqda qalan bulutlar” şerinə gözümlə sataşır.

Bir uşaqdım, vurulmuşdum

Asta yağan yağışlara.

Həsrətli bir sevgim vardı

Dağ başına düşən qara.

Bir uşaqdım, vurulmuşdum

Göydə gəzən buludlara.

Oxuyuram bu şeri... xəyala dalıram. Görəsən, bütün uşaqlarımı vurulur buludlara, yağışlara? İnanmıram. Yalnız dünyaya şair gələnlər vurula bilər buludlara, asta yağan yağışlara. Yalnız şair doğulanların dağ başına düşən qara sevgisi ola bilər. Deməli hörmətli Hamlet müəllim, ilk sualıma cavabı qismən də olsa tapdım. Hamlet İsaxanlı buludlara, yağışlara vurulduğu vaxtlar artıq şair olduğunu hiss edibmiş.

2-ci sual: Sizin üçün şer nədir və yaxud sizin şerlər necə yaranır?

İçimi qəribə bir qorxu bürüyür. İlahi, görəsən, bu sualıma cavab tapa biləcəyəmmi Hamlet müəllimin şerləri içərisində? Oxuyuram şerləri və onun “Etiraf”ına gözüm sataşanda, gözlərim gülür. Bayaqqı qorxu hissi yoxa çıxır.

Düşündürmək üçün,

Sevdirmək üçün,

Üəkdən ağlatmaq,

Güldürmək üçün,

Hər şair xilqəti sehr yaratmır...

Şer meydanında mən nəkarəyəm?

İlhamı qanadsız bir biçarəyəm,

Şəşpərim oynamır, kamanım atmır...

Şerimi ruhundan qopan dalğalar

Yatmış sahilləri öpüb oyatmır...

Ancaq sevgilərim çiçək açanda,

Ay buluddan qaçıb şölə saçanda,

Qəlbimdə yazılır sirli namələr.

İçimdə səslənir həzin nəğmələr,
Şərlə qururam hər bir cümləni,
Şərlə anıram külli-aləmi.

3-cü sual: Kimlərə şair deyilir? Şairliyin xüsusi cəhəti nədir?

Bu sualıma nəzər yetirirəm və nədənsə Hamlet müəllimin elə bu yaxınlarda “525-ci qəzet”də çap olunmuş “Şərin ruhu” şeri gözlərim önünə gəlir və sualıma cavabı o şərdə axtarıram.

Deyirlər ki şairlərin
Gərək ilhamı gur olsun.
Şair olanın içində
Gərək ilahi nur olsun.

Qaynayıb, çağlayıb coşmaq
Həyatın meyxos anıdır.
Şer demək, nəğmə qoşmaq
Bir həssas qəlb nişanıdır.

Nəşəlidir sərin axşam,
Göydə aydır, yerdə sə şam,
Sevən qəlb nə duyğuludur!
Sevəli ruh, qaynar ilham-
Şairliyin kökü budurş

Söz ilmədir, şer naxış,
Ustasına min-min alqış.
Eşq dolu zərif düşüncə,
Dünyaya gəndən bir baxış-
Budur şerin ruhu mənəcə.

Yəqin ki, oxucular bu sualımın cavabını əla tapdığımı deyəcəklər.

**4-cü sual: Dünyanın çox hissəsini gəzən Hamlet İsaxanlıının könlünü oynadan
ən yadda qalan hadisə?**

Bilmirəm Hamlet müəllim bu suala necə cavab verərdi, amma bu sualın cavabını
“Dənizdə bir quş” şeirində axtarmağı qərara aldım

İstanbul, Boğaziçi...

Tuğyan edir duyğular,
Dayan bir an, gəmiçi,
Dənizdə bir quş ağlar.

Qırılmışdır qanadı,
Qalıb suyun üzündə,
İşlər yaman fənadır,
Qəm oxunur gözündən.

Güvəndiyi göy sular,
O quşa qənim oldu,
Üzüntülü duyğular,

Ağrılar mənim oldu.

Qanadı qırılmış quşun göz yaşını görməyi bacaran şair üçün bundan da yaddaqalan hadisə ola bilərmi?

5-ci sual. Şerlərinin mayası sevgidən yoğrulmuş şair Hamlet İsxanlının sevdələrə arzusu nədir?

Sualımı birdə oxuyuram. Fikirləşirəm, görəsən bu sualıma necə cavab verərdi Hamlet müəllim? Ötən qışda ingilis dilinə tərcümə etdiyim “Sevdələrə”şerini xatırlayıram və “Təzadlar”-ı açıb həmin şeri axtarıram.

Həyata bolluca qucaq açdınız,

Sevgidən od alsın arzularınız.

Yerdə dayanmayın, göydə durmayın,

Uçsun yel qanadlı xəyallarınız.

Gündüzlər günəşdən,

Gecələr aydan

Zərif işıq əmsin duyğularınız.

İnsanı, torpağı, Allahı sevin,

Eşqə səcdə qılsın qayğılarınız.

Sevdələrə şairin bundan daha gözəl nə arzusu ola bilər ki?

6-cı sual. Çiçəkləri sevməyən, təbiəti sevməyən insan şair ola bilərmi? Şair Hamlet İsxanlının ən çox sevdiyi çiçək?

Lalə

İncə alov tək dikəldi,

Parladı gözəl lalə.

Gözümüzə işıq gəldi,
Könül cumdu xəyalə.

Yanağı al-qırmızı,
Göydə yazılmış yazıdı,
Allahın doğma qızıdı,
Əhsən o mahcəmalə.

Dağlı, göllü, meşəlididi,
Sərxoş, ürkək, ya dəlidir,
Hər halda çox nəşəlidir,
Gəlməyəydi zavalı...

Onu işvəkar sanmayın,
Ona dəyib toxunmayın,
Amandır, vüsəl ummayın,
Lalə dözməz vüsala....

**7-ci sual: Hamlet müəllim, rektor kimi işiniz başdan aşanda nə keçir
ürəyinizdən?**

Gündəlik qayğılar
Başımdan aşanda,
Dünyanın haqsızlığı
Aşib, daşanda

Sıxır məni

Şövkət də, şan da

Toy da, nişan da.

Qaçmaq istəyirəm

Gurultulu çal-çağırdan,

Zəngindən, fağırdan,

O anda

Bir sadə tütək almaq

Və təklik havası çalmaq

Keçir ürəyimdən

Gözlərimi yumuram

əlacsız qalanda

Təkliyə cumuram

İlk imkanım olanda

Təklik-

Fikrimin süsləndiyi

ən uca yüksəklik.

Təklik-

Xəyalımın bəsləndiyi ən xoş gerçəklik.

8-ci sual. Bu dünyadan baş çıxarmaq sizin üçün çətin deyil ki? Nə lazımdır xoşbəxt olmaq üçün?

Sözümüzün keşiyində dura bilsək,

Hədəfləri bircə-bircə vura bilsək,
Gələcəyi günümüzdə qura bilsək,
Yaşamağa nə var ki!....

Bəd əməllər ayaq aşıb yürüməsə,
Tale bizi fəlakətə sürüməsə,
Həssas ürək qəmə batıb çürüməsə,
Yaşamağa nə var ki!...

Sevgililər can eşidib, can desələr,
Duyğuların şiddətində titrəsələr,
Könüllərə körpü salsa şən būsələr,
Yaşamağa nə var ki!...

9-cu sual. Hamlet müəllim üçün dünya nədir?

Bu sual barədə fikirləşərkən sevimli müğənnim Elza Seyidcahanın oxuduğu “Baş
aşmadım bu dünyadan” mahnısı qulaqlarımda səslənir.

Ağac içindən oyulur,
İlan qabıqdan soyulur,
Sevən gözündən duyulur,
Doymadım dadlı rüyadan,
Baş açmadım bu dünyadan.

Haqqa sığınan döyülür,

Haqqı tapdayan öyülür,
Düz söz söyləyən söyülür,
Başa keçir yalan, nadan,
Baş açmadım bu dünyadan.

Gəl, ey həyat, həmdəməmsən,
Həm qəmimsən, həm dəməmsəm,
Çox düşündüm, nəsen, kimsən?
Əl çəkmədim bu xülyadan,
Baş açmadım bu dünyadan.

Azərbaycan müəllimi. – 2003. 3-9 oktyabr. – s.8.